

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA
VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS IŠVAŽIUOJAMOJO POSĖDŽIO
PROTOKOLAS

2014 m. vasario 28 d. Nr. V17-3(6.1.)
Vilnius

Posėdis vyko nuo 10.00 val. iki 15.00 val.

Posėdžio pirmininkė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos (toliau – Komisija) pirmininkė Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė – Komisijos vyresn. specialistė Anželika Vėžienė

Dalyvavo:

Komisijos nariai – Gražina Drėmaitė, Jūratė Jurevičienė, Albinas Kuncevičius, Juozas Algirdas Pilipavičius, Nadežda Spiridonovienė.

Komisijos darbuotojai – Viktorija Gadeikienė, Algimantas Gražulis, Gediminas Jucys, Juozas Lapinskas, Artūras Stepanovič, Anželika Vėžienė.

Kiti dalyviai: sąrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl savivaldybių ir saugomų teritorijų administracijų bendradarbiavimo problemų.
2. Dėl Trakų rajono Bendrojo plano ir jo sprendinių įgyvendinimo. Dėl saugomų teritorijų specialiojo planavimo problemų.
3. Dėl saugomų teritorijų administracijų veiklos, jų administruojamo paveldo būklės.
4. Dėl kultūros paveldo, esančio Trakų rajone, apsaugos. Dėl kapinių Trakų r. savivaldybėje apsaugos.
5. Dėl Lentvario dvaro sodybos skubaus gelbėjimo ir integravimo į šiandieninį gyvenimą galimybių.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Pasveikino susirinkusius į Komisijos išvažiuojamąjį posėdį.

Posėdžio metu bus aptariama Trakų r. savivaldybės teritorijoje esančio kultūros paveldo būklė. Pristatė Komisijos narius – prof. J. A. Pilipavičių, prof. A. Kuncevičių, prof. J. Jurevičienę, N. Spiridonovienę.

Trakų r. savivaldybės meras V. Zalieckas

Pasveikino posėdžio dalyvius. Susirinkusių dalyvių skaičius įrodo, jog svarstomas klausimas itin aktualus. Tikėjosi konstruktyvaus posėdžio, kurio išvados padės tvarkyti miestą ir rajoną. Į posėdį susirinko tarybos nariai, savivaldybės darbuotojai, visuomenės atstovai, architektai, Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija ir kt.

Pristatė prof. J. Bučą, parengusį leidinį apie Trakų rajoną.

Palinkėjo gero ir konstruktyvaus darbo.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo apie ankstesnius Komisijos išvažiuojamuosius posėdžius į Trakų rajoną. 1996 metais Komisija svarstė Trakų istorinio nacionalinio parko steigimo klausimą, 1998 metais – priešgaisrinės apsaugos pastato statybas, 2005 metais aptartas regioninio parko kūrimas (Trakai, Trakų Vokė, Lentvaris), 2007 metais svarstyta Trakų istorinio nacionalinio parko buferinė zona.

Informavo apie 2013 m. lapkričio 13–14 d., Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai metu, Vilniuje įvykusią konferenciją „Kultūros paveldas ir ES strategija „Europa 2020“ – siekiant integruoto požiūrio“. Konferencijoje pripažinta, jog kultūros paveldas kultūriniais, socialiniais ir ekonominiais aspektais yra labai vertingas visuomenei. Kultūros paveldas, kaip išteklius, pasižymi didžiulėmis galimybėmis siekiant žemės ūkio, aplinkos, turizmo, švietimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos bei kitų sričių sanglaudos. Pabrėžtina kultūros paveldo pridėtinė vertė inovacijoms, darbo vietų kūrimui bei socialinei ir ekonominei plėtrai. Komisija apsvaustė konferencijoje priimtą Rezoliuciją ir įsipareigojo rengti dalykinius susitikimus-diskusijas su savivaldos institucijomis dėl Lietuvos kultūros paveldo integravimo į kitas valdymo politikos sritis jo išsaugojimo tikslais. Komisija nutarė pirmą susitikimą organizuoti Trakų r. savivaldybėje.

Trakų r. savivaldybės teritorija, lyginant su kitomis savivaldybėmis, yra didžiausia savo plotu. Šioje teritorijoje yra trys istoriniai miestai (Trakai, Lentvaris, Rūdiškės), istoriniai miesteliai, regioniniai parkai, draustiniai ir kt. Teritorijoje yra 388 kultūros vertybės (43 – kultūros paminklai, 32 – valstybės saugomi kultūros paveldo objektai).

Tikėdamasi konstruktyvaus posėdžio prašė laikytis posėdžio reglamento.

Pirmu darbotvarkės klausimu siūlė pasisakyti Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos atstovei.

1. SVARSTYTA. Savivaldybių ir saugomų teritorijų administracijų bendradarbiavimo problemos.

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos dir. pavaduotoja R. Lapinskienė

Aukštadvario ir Neries regioniniai parkai, esantys Trakų r. savivaldybės teritorijoje, pavaldūs Aplinkos ministerijai. Tik nedidelė šių parkų dalis patenka į minėtą savivaldybę, todėl iš esmės nekyla didelių konfliktų tarp parkų administracijų ir savivaldybės.

Aukštadvario regioniniame parke yra daugiau problemų. Norėtusi didesnio savivaldybės dėmesio miesteliui bei toje teritorijoje esantiems kultūros paveldo objektams. Kartais atsiranda problemų įgyvendinant įvairius projektus, pvz. tvarkant piliakalnius. Savivaldybė suderina projektą, tačiau jį įgyvendinat seniūnijos kelia savus reikalavimus, pvz. dėl stovėjimo aikštelių įrengimo fizinės apsaugos zonoje. Norėtusi, kad savivaldybė daugiau dėmesio skirtų Aukštadvario neveikiančioms kapinaitėms.

Iki 2000 metų Trakų r. savivaldybė skyrė lėšas kultūros paveldo objektų tvarkymui. 2013 metais savivaldybė skyrė lėšų tik Neries regioniniam parko renginio organizavimui. Savivaldybė iki šiol neturi aiškios suformuotos politikos kultūros paveldo atžvilgiu.

Esama kitų savivaldybių, kurios aktyviau bendradarbiauja su saugomų teritorijų administracijomis. Įgyvendinami bendri projektai, pasiekama daugiau rezultatų (pvz., statant apžvalgos bokštus ir pan.).

Dažnu atveju Neries ir Aukštadvario regioniniai parkai kreipiasi į savivaldybę ne dėl finansinės paramos, o dėl žmoniškųjų išteklių, t.y. parkams reikalingi darbuotojai, kurie padėtų sutvarkyti teritoriją. Visgi šie parkai nėra prioritetingi, nes į savivaldybės teritoriją patenka tik nedidelė jų dalis. Norėtusi, kad savivaldybė atkreiptų dėmesį į privačias teritorijas, esančias šalia kultūros paveldo objektų, nes dažnu atveju jos netvarkomos.

Apibendrinama linkėjo aktyvesnio regioninių parkų ir savivaldybės bendradarbiavimo, ieškant kompromisų įvairiais klausimais bei pabrėžė, jog kai kurie svarbūs klausimai galėtų būti sprendžiami rengiant ir tvirtinant teritorijų planavimo dokumentus.

2. SVARSTYTA. Trakų rajono Bendrojo plano ir jo sprendinių įgyvendinimas. Saugomų teritorijų specialiojo planavimo problemos.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Siūlė Trakų r. savivaldybės merui pasisakyti dėl Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo.

Trakų r. savivaldybės meras V. Zalieckas

Informavo, jog Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo klausimą pristatys Trakų r. vyr. architektas P. Montvila. Visuomenei trumpu pranešimu atstovaus asociacijos „Švari tėviškė“ pirmininkas L. Madevičius.

Priminė apie posėdžio reglamentą.

Trakų r. vyr. architektas P. Montvila

Padėkojo Komisijai už rodomą dėmesį savivaldybei ir kultūros paveldo apsaugai.

Pamatinis Trakų r. teritorinio planavimo dokumentas – Trakų r. savivaldybės Bendrasis planas, patvirtintas 2008 metais. Kiti dokumentai (kai kurie patvirtinti, kiti dar rengiami) padeda įgyvendinti Bendrąjį planą. 2012 metais patvirtintas Trakų miesto Bendrasis planas, 2013 metais – Lentvario miesto Bendrasis planas. Šiuo metu rengiamas Rūdiškių miesto Bendrasis planas, kuris turėtų būti patvirtintas šiais metais. Patvirtinti Gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų išdėstymo specialusis planas, Ekologinių transporto grandžių Trakų istoriniame nacionaliniame parke specialusis planas, Trakų r. savivaldybės rekreacijos, turizmo ir poilsio kompleksų išdėstymo specialusis planas, Trakų senamiesčio kraštovaizdžio tvarkymo specialusis planas, Žemės sklypų formavimo Trakų senamiesčio dalyje specialusis planas, Trakų miesto administracinių ribų keitimo specialusis planas, Trakų r. gyvenamųjų vietovių, kaimų seniūnijų ribų nustatymo specialusis planas, Trakų miesto aplinkkelio specialusis planas. Rengiami Bendrojo plano 32, 121, 122 zonų kraštovaizdžio specialieji planai. Rengiamos kitų specialiųjų ir detaliųjų planų koncepcijos.

Nuo 2014 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujas teritorijų planavimo teisinis reguliavimas. Pagal šį reguliavimą, sklypo paskirtis gali būti keičiama tik vadovaujantis Bendruoju planu. Nebelieka detaliojo planavimo. Nekilnojamojo turto savininkai gali žymiai paprasčiau pakeisti sklypo paskirtį, rengdami žemės sklypų pertvarkymo ir formavimo projektus. Organizatorius – Nacionalinė žemės tarnyba. Miestų ir miestelių atveju organizatoriumi išlieka savivaldybė. Šiuo atveju atsiranda pavojus kraštovaizdžio išsaugojimui.

Savivaldybė atliko Bendrojo plano ir specialiųjų planų stebėseną. Teritorijų planavimo dokumentai bus suderinti su nauju teisiniu reguliavimu. Savivaldybė inicijuoja teritorijų planavimo dokumentų rengimą, finansavimo šaltinis – ES parama. Šie dokumentai susiję su kultūros paveldu ir saugomomis teritorijomis, todėl savivaldybė bendradarbiauja su susijusiomis institucijomis. Pasitaiko konfliktų su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija. Įtampos būtų mažiau, jeigu būtų galvojama visų pirma ne apie turistus, o apie vietinius gyventojus.

Esminis nesutarimas kyla dėl Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemos. Įvykusiame savivaldybės ir Kultūros ministerijos darbo grupės pasitarime kalbėta apie Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemos rengimo atnaujinimą pagal dabartinį teisinį reguliavimą.

Prašė Komisijos nuomonės dėl 1994 metais patvirtintų Trakų senamiesčio išplanavimo ir Trakų senamiesčio tvarkymo ir naudojimo režimo projektų. Kai kurie sprendiniai (pvz. dėl sklypų ribų) turėtų būti patikslinti. Savivaldybė tikisi, jog Kultūros paveldo departamentas sutiks perimti organizatoriaus funkcijas.

Dėl Lentvario dvaro: rūmų pastatas ir parkas nėra savivaldybės nuosavybėje. Savivaldybė neprieštarautų, jeigu kompetentingos institucijos imsis šio klausimo sprendimo iš esmės.

Paminėjo savivaldybės įvykdytus projektus: blizganti nauja turgavietė prie autobusų stoties, naujas pėsčiųjų tiltas, sutvarkytos pakrantės, išvalyti ežerai ir t.t. Šie pozityvūs pokyčiai yra geras savivaldybės, Kultūros paveldo departamento ir Trakų istorinio nacionalinio parko bendradarbiavimo pavyzdys.

Asociacijos „Švari tėviškė“ pirmininkas L. Madevičius

Asociacija „Švari tėviškė“ susikūrė gindama silpnesnių gyventojų, gyvenančių Trakų istoriniame nacionaliniame parke, teises. 1991 metais LR Vyriausybės atstovas kalbėjo apie Trakų istorinio nacionalinio parko steigimą bei ragino pagalvoti visų pirma apie gyventojus. Šiuo metu niekas negalvoja apie vietinius gyventojus. Trakų istorinis nacionalinis parkas nenori

bendradarbiauti su gyventojais. Abejojo, ar G. Abaravičius gali vadovauti Trakų istoriniam nacionaliniam parkui. Minėjo milžiniškas statybas, vykdomas piliakalnio vizualinėje erdvėje. Nevykdomi teismo nutarimai. Piktinosi Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos direktorės R. Baškytės ir Trakų istorinio nacionalinio parko direktoriaus G. Abaravičiaus veiksmais.

Komisijos narė J. Jurevičienė.

Kultūros paveldas naudingas žmogui, paveldas prisideda prie ekonominio klestėjimo. Begalė specialiųjų planų neturėtų vesti į suburokratėjimą. Komisija išnagrinėjo begalę specialiųjų planų, bendrojo planavimo dokumentų, teismo nutarčių. Siūlė susikonsultuoti į aktualiausias problemas.

Pastebėjo, jog teritorijų planavimo dokumentai rengiami siekiant suderinti parkų, valstybės ir savivaldos institucijos bei privataus turto valdytojų interesus. Kita vertus egzistuoja dvi teisinės sistemos: saugomos teritorijos (Aplinkos ministerija) ir kultūros paveldas (Kultūros ministerija). Ragino paveldosaugą laikyti visas veiklas integruojančiu procesu.

Komisijos Informacijos analizės tarnybos vedėjas G. Jucys.

Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schema buvo skundžiama Konstituciniam Teismui. Teismas pripažino, jog planavimo schema – privaloma.

Dėl nuosavybės teisių: Konstitucinis Teismas pripažino, jog negalima absoliutizuoti kurią nors vieną Konstitucijos nuostatą, nuostatos taikomos kaip visuma.

Daugiausiai problemų kyla dėl Trakų istorinio nacionalinio parko specialiųjų planų įstrigimo savivaldybėje. Keliskart keistas organizatorius (Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, vėliau – Kultūros ministerija, kuri organizatoriaus teises perdavė Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijai). Direkcija parengė Parko zonų ir teritorijos ribų bei buferinės apsaugos zonos planą ir Trakų istorinio nacionalinio parko tvarkymo planą, derino juos su savivaldybės administracija. Savivaldybės administracija apskundė parengtus planus teisme, o teismas konstatavo, jog savivaldybės administracija neturėjo priešasčių nederinti planų.

Informavo apie LR Ministro Pirmininko sudarytą darbo grupę dėl minėtų planų derinimo, tačiau savivaldybė iki šiol jų nėra suderinusi. Manė, jog savivaldybė turėtų finansuoti tolimesnį šių planų rengimą ir išduoti naujas sąlygas.

Trakų r. savivaldybės meras V. Zalieckas

Informavo, jog savivaldybė gavo 2000 gyventojų parašų dėl nepritarimo planavimo schemai. Savivaldybė nepritar schemai, kuri buvo parengta pažeidžiant begalę teisės aktų. Teismas atmetė savivaldybės skundą ne dėl procesinių dalykų (teismo ieškinį pasirašė ne meras, o administracijos direktorius).

Kreiptasi į LR Vyriausybę dėl darbo grupės sudarymo. Paskutinio posėdžio metu nutarta, jog plano rengėjas bus Kultūros paveldo departamentas. Savivaldybė mano, jog būtina parengti naują schemą. Finansavimo šaltiniu galėtų būti ES struktūriniai fondai.

Architektė G. Filipavičienė

Trakų r. savivaldybės pastate ne kartą vyko pasitarimai dėl specialiųjų planų rengimo. Visų teritorijų planavimo dokumentų tikslas – išsaugoti unikalią vietovę – Trakus. Trakų istorinio nacionalinio parko steigimas – vienas iš išsaugojimo būdų. Šioje teritorijoje esama daug grėsmių. Siektina, kad liktų senosios nuostatos, kurios buvo įtvirtintos steigiant Trakų istorinį nacionalinį parką.

Apsaugos tikslais reikalingi esminiai teritorijų planavimo dokumentai. Visgi nėra planavimo dokumentų įgyvendinimo programos, todėl kyla konfliktai. Valstybė remia žmogų, veikia išlaidų kompensavimo mechanizmas.

3. SVARSTYTA. Saugomų teritorijų administracijų veikla, jų administruojamo paveldo būklė.

Trakų istorinio nacionalinio parko direktorius G. Abaravičius

Planavimo schema patvirtinta 1994 metais. Jokie kiti rengiami teritorijų planavimo dokumentai negali prieštarauti planavimo schemai. 2008 metais savivaldybės derinimui pateikta

planavimo schema turėtų atkartoti senosios schemas svarbiausius principinius reikalavimus, t.y. urbanizacijos plėtros ribojimą, senamiesčio atkūrimą ir pan. Kyla konfliktų dėl vykdomų statybų, žemės paskirties, apribojimų apsaugos zonose.

Kalbėdamas apie paveldosaugą pastebėjo, jog Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija visada parodo, „kas negalima ir kur negalima“. Trakų istoriniame nacionaliniame parke gyvena mažiau gyventojų negu registruota nekilnojamojo turto savininkų. Gyventojai, ypač įsigiję nekilnojamąjį turtą, piktinasi apribojimais.

Trakų r. savivaldybės tikslas yra toks pats kaip Trakų istorinio nacionalinio parko – išsaugoti kultūros paveldą ir panaudoti jį turizmui. Visgi šiuo atveju paminėtina „tausojamo naudojimo“ sąvoka, t.y. „galima tai, kas galima“.

Aukštadvario regioninio parko direktorius V. Plegevičius

Aukštadvario regioniniame parke nėra globalių problemų. Šis regioninis parkas yra valstybės saugoma kompleksinė teritorija. Parko prioritetai: tvarkymo planai, rekreacija, kultūros paveldo išsaugojimas. Visi kultūros paveldo objektai (26) sutvarkyti, stebimi ir prižiūrimi. Parko administracija prisideda prie savivaldybės socialinių ir ekonominių problemų sprendimo. Savivaldybė iki 2000 metų skirdavo resursų kultūros paveldo objektų priežiūrai. Visgi parko teritorija gausiai lankoma turistų, tad reikėtų didesnio savivaldybės dėmesio. Turėtų prisidėti taipogi visuomenė. Be to, Aukštadvaryje beveik neliko viešųjų erdvių.

Dėkojo tiems, kurie padeda regioninio parko direkcijai išlaikyti pasiektą lygį. Lankytojai teigiamai vertina parko teritoriją, kurią ir toliau reikėtų tvarkyti bendromis jėgomis. Tvarkytina Aukštadvario aikštė, kuri šiuo metu virto rekreacine.

Neries regioninio parko direktorė A. Žičkutė

Neries regioninio parko teritorijoje yra tik 2 kultūros paveldo objektai: Stirnių piliakalnis ir Popų, Vingelių pilkapynas. Šiomis teritorijomis rūpinamasi kartu su miškininkais, todėl didelių sunkumų nekyla. Atkreipė dėmesį, jog šalia Stirnių piliakalnio yra griūvantis privačios nuosavybės objektas, kuris ne tik vizualiai teršia Stirnių piliakalnį, bet ir kelia pavojų žmonėms. Prašė Trakų r. savivaldybę atkreipti dėmesį į griūvančius bei kultūros paveldo aplinką teršiančius objektus.

4. SVARSTYTA. Kultūros paveldo, esančio Trakų rajone, apsauga. Kapinių Trakų r. savivaldybėje apsauga.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Priminė 2005 metų kultūros ministro įsakymą dėl nekilnojamojo kultūros paveldo objektų stebėsenos taisyklių, kuriose medinis paveldas nurodomas kaip prioritetas. Savivaldybėje nėra paveldosaugininko. Visgi savivaldybė privalo ne rečiau negu kartą per 5 metus apžiūrėti visus kultūros paveldo objektus ir apie tai informuoti Kultūros paveldo departamentą.

Komisija kasmet renka duomenis apie visų savivaldybių skiriamas lėšas kultūros paveldo objektų tvarkymui, priežiūrai ir pan. Pabrėžė, jog Trakų r. savivaldybė jau dešimtmetį neskiria nė lito.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Ar iš tikrųjų draudimai ir apribojimai yra gerai? Keli Komisijos nariai lankėsi Trakų pilies muziejuje. Pastebėta, jog tilto būklė labai bloga, t.y. prieinamumas yra netinkamas. Trakų r. savivaldybės teritorijoje be galo svarbūs amatai, amatininkai ir žmonių užimtumas.

Kalbėdamas apie Trakų pilį akcentavo priešgaisrinės apsaugos svarbą. Reikėtų įsigyti specialų transportą gaisro atvejui.

Trakų r. savivaldybės teritorija – didžiulė erdvė investicijoms. Netgi rezervatuose leidžiamos statybos, tereikia gebėti derinti valstybės ir vietos gyventojų interesus. Valstybė ne visada esanti teisi, nėra rimto išlaidų kompensavimo mechanizmo, savininkas per daug apkraunamas. Kvietė žengti žingsnius suartėjimo link.

Trakų r. savivaldybės meras V. Zalieckas

Informavo, jog Kultūros ministerija laiku nepateikė paraiškos Susisieikimo ministerijai dėl tilto remonto finansavimo.

Kultūros paveldo departamento Vilniaus teritorinio padalinio vedėjas V. Karčiauskas

Kai kalbama apie kultūros paveldą, matoma abstrakcija, o ne konkretybes. Vilniaus teritorinis padalinys be konfliktų bendradarbiauja su Trakų r. savivaldybe. Ragino Trakų r. savivaldybę bent vienam darbuotojui pavesti spręsti paveldosaugos problemas.

Pabrėžė, jog teisės aktai nenumato galimybės Kultūros paveldo departamentui būti Trakų istorinio nacionalinio parko specialiųjų planų rengimo organizatoriumi.

Kultūros paveldo departamento vyr. valstybinė inspektorė A. Vyšniauskienė

Didžiausia neveikiančių kapinių problema – kapinių žemės sklypų formavimas ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre. 2013 metais Kultūros paveldo departamentas prašė savivaldybės pateikti informaciją apie sklypų formavimą ir registravimą. Nustatyta, kad formavimo ir registravimo rodikliai – labai žemi. Pastebėtina, jog kapinėms trūksta savivaldybių dėmesio. Trakų r. savivaldybės teritorijoje yra 107 kapinės (21 – neveikiančios, 86 – veikiančios). 11 neveikiančių kapinių buvo įrašyta į Kultūros vertybių registrą. Daugelis kapinių netvarkomi. Siūlė savivaldybei aktyviau prisidėti prie kapinių tvarkymo.

Trakų r. savivaldybės meras V. Zalieckas

Informavo apie susitarimą su Izraelio studentais dėl kai kurių kapinių tvarkymo.

5. SVARSTYTA. Lentvario dvaro sodybos skubaus gelbėjimo ir integravimo į šiandieninį gyvenimą galimybės.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Komisija, įvertinusi, kaip per pastarąjį dešimtmetį buvo tvarkomas kultūros paveldas, geriausiai tvarkomu ir prižiūrimu kultūros paveldo objektu Lietuvoje pripažino Užutrakio dvaro sodybą. Visgi Trakų r. savivaldybės teritorijoje yra ir kitas, ne mažiau svarbus, bet šiuo metu griūvantis Lentvario dvaras.

E. R. Andrė klubo Lietuvoje valdybos pirmininkė V. Deveikienė

E. F. Andrė klubas bendradarbiauja su Lentvario seniūnija, Trakų r. savivaldybe. Tvarkomas Lentvario parkas, renkamos šiukšlės. Pabrėžė, jog ne visas Lentvario parkas yra privačioje nuosavybėje. Dalis parko priklauso valstybei. Lentvaris kūrėsi kaip kurortas. Šiuo metu Lentvaris pasikeitė, kontingentas kitoks, nors esama ir įvairių jaunimo organizacijų, kurios nori tvarkyti parką. Esama problemų dėl vandens telkinių. Kvietė vertinti parką, bent minimaliai jį prižiūrėti.

Lentvario seniūnas V. Rukšėnas

Apgailestavo, jog Lentvario dvaras buvo parduotas privačiam asmeniui. Savivaldybė turėtų skirti lėšų kultūros paveldo tvarkymui, tačiau dažnu atveju įmanoma nuveikti daug ir be finansinės paramos. Lentvaryje vis dar yra nemažai aktyvių gyventojų, todėl dvarą reikėtų grąžinti Lentvario gyventojams.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Siūlė Komisijos narei N. Spiridonovienei pasidalinti Švenčionių r. savivaldybės patirtimi.

Komisijos narė N. Spiridonovienė

Švenčionių r. savivaldybės teritorijoje yra 444 kultūros paveldo objektai, regioniniai parkai, Aukštaitijos nacionalinio parko dalis ir t.t. Kultūros paveldo išsaugojimą koordinuoja savivaldybės paveldosaugininkė. Kai kurios savivaldybės seniūnijos didžiuojasi jų teritorijoje esančiais kultūros paveldo objektais. Siūlė Trakų r. savivaldybei svarstyti galimybę įdarbinti paveldosaugininką.

Pabrėžė, jog Švenčionių r. labai aktyvūs moksleiviai, kurie tvarko ir prižiūri kapines.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Siulė Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijai ieškoti kompromisų su Trakų r. savivaldybe ir vietos gyventojais. Trakų istorinio nacionaliniame parke yra ne vien tik Užutrakio dvaro sodyba. Reikėtų tvarkyti ir kitus kultūros paveldo objektus.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Komisija lankėsi amatų mokykloje „Sodžiaus meistrai“. Kvietė Trakų r. savivaldybę atkreipti dėmesį į šią mokyklą, kuri ruošia specialistus, galinčius tvarkyti kultūros paveldą.

Amatų mokyklos „Sodžiaus meistrai“ D. Beigienė

Siulė Trakų r. savivaldybei bendradarbiauti su amatų mokykla „Sodžiaus meistrai“. Siulė tikslinti teisės aktų, reglamentuojančių kultūros paveldo išsaugojimą, nuostatas, kad darbų rangovai galėtų priimti praktikantus. Kodėl Lentvario dvaro sodybos tvarkymas negalėtų būti šios amatų mokyklos moksleivių diplominiais darbais?

Trakų r. savivaldybės meras V. Zalieckas

Dėkojo amatų mokyklos direktorei už siūlymus.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Perdavė žodį Trakų r. savivaldybės merui V. Zalieckui.

Kiti pasisakymai:

Trakų r. savivaldybės tarybos narys R. Rudzys

Komisija ne kartą lankėsi Trakų r. savivaldybėje, tad pastebėjo, jog išvažiuojamieji posėdžiai galėtų būti rengiami bent kartą per 5 metus. Savivaldybėje jaučiama įtampa bendradarbiaujant su Trakų istoriniu nacionaliniu parku. Savivaldybei nepriimtina sujaukta planavimo schema. Iškėlė bendros jungtinės tarybos įkūrimo (saugoma teritorija, savivaldybės atstovai) idėją.

Kultūros paveldo departamento direktorė D. Varnaitė

Atkreipė Trakų r. savivaldybės ir vietos gyventojų dėmesį į tai, jog Trakai neturi nei vieno dvaro, kuriame galėtų tvarkytis. Dėl Lentvario dvaro šiuo metu vyksta derybos su SEB banku. Tolimesnis dvaro likimas tebėra banko rankose. Kodėl savivaldybė negalėtų pradėti derybų su banku dėl dvaro perėmimo? Ragino imtis šio projekto ir tvarkyti šį dvarą.

Priminė, jog veikia privačios nuosavybės kultūros paveldo objektų tvarkymo išlaidų kompensavimo mechanizmas.

J. Bučas

Daugumai gyventojų svarbu matyti ir išsaugoti kultūros paveldą. Paveldosauga neužtikrina maksimalaus kultūros paveldo išsaugojimo. Išsaugojimui netrukdo naudojimas, priešingai – kultūros paveldas išsaugomas tik jį optimaliai naudojant.

Kultūros ministerijos Saugomų teritorijų ir paveldo apsaugos skyriaus vyr. specialistas G. Džiovėnas

Pabrėžė, jog tilto į Trakų pilį tvarkymo projektas Kultūros ministerijos buvo įtrauktas į prioritetinių darbų sąrašą, pateiktas Susisiekimo ministerijai, tačiau lėšos nebuvo skirtos.

Dėl Trakų r. savivaldybės ir Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijos bendradarbiavimo: 2005 metais sudaryta darbo grupė, kuri parengė Užutrakio dvaro sodybos atgaivinimo koncepciją. Tikslas: iškeldinti parko teritorijoje laikinai gyvenančius gyventojus. Būtų gerai, jeigu tikslas būtų pasiektas.

Principiniai galiojančios Trakų istorinio nacionalinio parko planavimo schemos sprendiniai turėtų išlikti ir naujame dokumente. Būtų tikslinga pabaigti šį procesą. Teisinė bazė leidžia, kad Kultūros paveldo departamentas būtų organizatoriumi. Kultūros ministerija parengė Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo projektą dėl planavimo schemos.

Bendruomenės „Užtrakis“ advokatas A. Šindeikis

Padėkojo už sutvarkytą Užutrakio dvarą ir aplinką, tačiau ragino pamąstyti, kas laukia toje teritorijoje gyvenančių žmonių (apie 20 šeimų). Tolimesni žingsniai turėtų būti numatyti teritorijų planavimo dokumentuose. Gal tie žmonės netrukdytų? Jie galėtų būti gerais sąjungininkais. Teisminiai ginčai vyks tol, kol valdžios atstovai laikys gyventojus priešininkais. Ar

teritorija tvarkoma ne žmonėms? Pabrėžė, jog tiek gyventojai, tiek politikai turi vieną bendrą tikslą – kad šioje teritorijoje būtų gera gyventi.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Dėkojo Trakų r. savivaldybės atstovams ir svečiams už dalyvavimą posėdyje.

Posėdžio pirmininkė

Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė

Anželika Vėžienė